

## บทที่ 9

# ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา : การหักภาษี ณ ที่จ่ายและการประเมิน โดยเจ้าพนักงาน

### การหักภาษี ณ ที่จ่าย

1. เพื่อบรรเทาภาระแก่ผู้เสียภาษีโดยไม่ต้องชำระภาษีครั้งเดียวเป็นเงินจำนวนมากแต่ค่อยๆทยอยเสียภาษีตามจำนวนครั้งที่ได้รับเงิน
2. เพื่อให้มีรายได้เข้ารัฐบาลอย่างสม่ำเสมอ ทำให้รัฐบาลมีรายได้ที่สามารถนำไปใช้จ่ายตามแผนงานของรัฐได้อย่างต่อเนื่อง
3. ป้องกันการหลบเลี่ยงภาษี เนื่องจากการหักภาษี ณ ที่จ่ายที่ทยอยหักตามจำนวนที่ได้รับแต่ละครั้ง จะทำให้ผู้เสียภาษีเต็มใจปฏิบัติตามกฎหมาย

การหักภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ณ ที่จ่ายจะมีประมวลรัษฎากรกำหนดไว้ดังนี้

1. ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่ต้องหักตาม มาตรา 50 แห่งประมวลรัษฎากร
2. ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่ต้องหักตาม มาตรา 69 ทวิ แห่งประมวลรัษฎากร
3. ภาษีหัก ณ ที่จ่าย ที่ต้องหักตาม มาตรา 3 เศรศ แห่งประมวลรัษฎากร

### ตัวอย่างการหักภาษี ณ ที่จ่ายตามมาตรา 50 (1)

ตัวอย่างที่ 1 นายออมนางเจ็บบ สามี ภรรยา มีบุตรผู้เยาว์ 1 คนกำลังศึกษาอยู่ในประเทศไทย โดยมีรายละเอียดยกรายรับรายจ่าย ในปี ภาษี 2555 ดังนี้

นายออม ได้รับเงินเดือนๆ ละ 45,000 บาท ตั้งแต่เดือน มกราคม ถึง เดือนธันวาคม จากบริษัท เอ จำกัด และได้จ่ายค่าเบี้ยประกันชีวิต 15,000 บาท ต่อปีให้กับบริษัทประกันชีวิตในประเทศไทย อายุกรมธรรม์ 10 ปี

นางเจ็บบ ไม่มีรายได้	
บริษัท A หักภาษี ณ ที่จ่ายนายออมดังนี้(เริ่มหักภาษี ณ ที่จ่ายตั้งแต่ เดือนมกราคม )	
เงินเดือนเสมือนได้รับตลอดปี (45,000 * 12)	540,000 บาท
หัก ค่าใช้จ่าย 50%	100,000 บาท
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	444,000 บาท

## หักลดหย่อน

-ผู้มีเงินได้	60,000	
-คู่สมรส	60,000	
- บุตร	30,000	
- เบี้ยประกันชีวิต	<u>15,000</u>	165,000
เงินได้สุทธิ		279,000 บาท
ภาษีที่คำนวณได้		6,450 บาท
หัก ภาษี ณ ที่จ่าย เดือน ม.ค. – พ.ย. (6,450/12)		537.50 บาท
เดือนธันวาคม หัก ภาษี ณ ที่จ่าย = 6,450 – (537.50 * 11)		537.50 บาท
ตลอดทั้งปีนายออม ถูกหักภาษี ณ ที่จ่าย = (537.50 * 12)		6,450 บาท

ตัวอย่างที่ 2 ถ้านายออมได้รับเงินเดือนๆ ละ 45,000 บาท ตั้งแต่เดือน มกราคม – มิถุนายน และเดือนละ 50,000 บาท ตั้งแต่เดือน ก.ค.- ธ.ค. บริษัท A จะหักภาษี ณ ที่จ่ายดังนี้

แสดงการคำนวณ เพื่อหักภาษี ณ ที่จ่าย เดือน ม.ค.	
เงินเดือนเสมือนหนึ่งได้รับตลอดปี (45,000 x 12)	540,000 บาท
หักค่าใช้จ่าย 50%	100,000 บาท
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	440,000 บาท
หักลดหย่อน (เหมือนตัวอย่าง ที่ 1 )	165,000 บาท
เงินได้สุทธิ	279,000 บาท
ภาษีที่คำนวณได้	6,450 บาท
หัก ณ ที่จ่ายต่อเดือน (6450/ 12)	537.50 บาท

หัก ภาษีหัก ณ ที่จ่ายเดือนละ 537.50บาท ตั้งแต่ ม.ค.– มิ.ย.สำหรับเดือนกรกฎาคมนายออม  
ได้รับเงินเดือนเพิ่มขึ้นต้องแสดงวิธีการคำนวณใหม่

เงินเดือนเสมือนได้รับตลอดทั้งปี 50,000 x 12	600,000
หักค่าใช้จ่าย 50%	100,000
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	500,000

หักลดหย่อน

-ผู้มีเงินได้	60,000	
-คู่สมรส	60,000	
-บุตร	30,000	
-เบี้ยประกันชีวิต	<u>15,000</u>	165,000
เงินได้สุทธิ		335,000
ภาษีที่คำนวณได้		11,000

หัก ภาษี ณ ที่จ่าย เดือนละ 11,000/12 (กค-พย) 916.66.บาท

เดือนธันวาคม ซึ่งเป็นเดือนสุดท้ายของปีภาษีจะต้องคำนวณใหม่ตามข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น  
ตลอดทั้งปี

เงินเดือน (45,000 x 6) + (50,000 x 6)	570,000
หัก ค่าใช้จ่าย 50%	100,000
เงินได้หลังหักค่าใช้จ่าย	470,000
หัก ลดหย่อน	165,000
เงินได้สุทธิ	305,000
ภาษีสิ้นปี	8,000

เพราะฉะนั้นการหักภาษี ณ ที่จ่ายเดือนธันวาคมจะต้องนำภาษีสิ้นปีลบด้วยการหัก ณ ที่  
จ่ายตั้งแต่เดือน มกราคม-พฤศจิกายน (8000–(537.50x 6) –(916.66x 5) เดือนธันวาคม จึงหักภาษี  
ณ ที่จ่าย 191.67บาท

สรุป บริษัท เอ จะหัก ภาษี ณ ที่จ่าย นายออม ดังนี้

ม.ค. – มิ.ย. = 537.50x 6	=	3,225บาท
ก.ค. – พ.ย. = 916.66x 5	=	4,583.33บาท
ธ.ค. = 191.67x 1	=	191.67บาท
รวม		8,000บาท

ภาษีหัก ณ ที่จ่าย 8,000บาท จะมีค่าเท่ากับ ภาษีที่คำนวณได้ก่อนสิ้นปี ฉะนั้น นายออมจึงไม่ต้องชำระภาษีหรือขอคืนตอนสิ้นปี

**การหักภาษี ณ ที่จ่าย ตาม มาตรา 69 ทวิ**

ถ้ารัฐบาล องค์กรของรัฐบาล เทศบาล สุขาภิบาล หรือองค์การบริหารราชการส่วนท้องถิ่นอื่นเป็นผู้จ่ายเงินได้พึงประเมินตามมาตรา 40 ให้กับ บริษัทหรือห้างหุ้นส่วนนิติบุคคลใดให้คำนวณหักภาษีเงินได้ไว้ ณ ที่จ่าย ในอัตราร้อยละ 1 ภาษีที่หักไว้นี้ให้ถือเป็นเครดิต ในการคำนวณ ภาษีเงินได้ของบริษัท หรือห้างหุ้น ส่วนนิติบุคคล ตามรอบระยะเวลาบัญชีที่หักไว้

**ตัวอย่าง** มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีจ่ายเงินค่าซื้อวัสดุการศึกษา 12,000 บาท ให้กับบริษัทอุดรศึกษากรณีนี้นมหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานีจะต้องทำการหักภาษี ณ ที่จ่าย ไว้ 120 บาท ( 12,000 x 1 )

100

**การประเมินโดยเจ้าพนักงานประเมิน**

เจ้าพนักงานประเมินมีอำนาจทา การประเมิน และตั้งเรียกเก็บภาษีอากรไปยังผู้มีหน้าที่เสียภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ตามความในมาตรา 49 แห่งรัษฎากร กล่าวคือในกรณีที่ผู้มีเงินไม่ได้ยื่นรายการเงินได้ หรือเจ้าพนักงานประเมินพิจารณาเห็นว่า ผู้มีเงินได้ยื่นรายการเงินได้ต่ำกว่าจำนวนที่ควรต้องยื่นให้เจ้าพนักงานประเมินโดยอนุมัติอธิบดี มีอำนาจที่จะกำหนดจำนวนเงินได้สูงขึ้น ทั้งนี้โดยถือเป็นเงินหรือทรัพย์สินซึ่งเป็นกรรมสิทธิ์หรือเข้ามาอยู่ใน ครอบครองของผู้มีเงินได้ หรือรายจ่ายของผู้มีเงินได้ หรือสทธิเงิน ได้ของผู้มีเงิน ได้เอง หรือของผู้อื่นที่กระทำกิจการทำนองเดียวกับผู้มีเงิน ได้เป็นหลักฐานในการพิจารณาแล้วทำการประเมิน แจ้งจำนวนเงินที่ต้องชำระไปยังผู้เสียภาษีโดยมีวิธีการประเมินดังนี้

- 1.การประเมินเรียกเก็บภาษีก่อนถึงกำหนดเวลาขึ้นแบบรายการ
2. การประเมินเรียกเก็บภาษีหลังกำหนดเวลาขึ้นแบบรายการถ้าภาษีที่เจ้าพนักงานประเมินได้ประเมินแล้วมีจำนวนต่ำกว่า 5 บาทก็เป็นอันไม่ต้องเรียกเก็บ

### คำถามท้ายบทที่ 9

1. นายสมชายเป็นคนโสด ทำงานบริษัท A ได้รับเงินเดือนเดือนละ 30,000 บาท ตั้งแต่ ม.ค.- เม.ย. 2556 และได้รับเงินเดือนๆ ละ 35,000 บาท ตั้งแต่ พ.ค.-ธ.ค. 56 บริษัท A จะหักภาษี ณ ที่จ่ายจากเงินเดือนของนายสมชายไว้เดือนละเท่าใด (แสดงการคำนวณประกอบ)
2. น.ส. สมหญิง บัณฑิตจบใหม่ เข้าทำงานที่ธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) เมื่อเดือน เม.ย. 2556 ได้รับเงินเดือนๆ ละ 40,000 บาท จะถูกธนาคาร กรุงไทย หักภาษี ณ ที่จ่ายไว้เดือนละเท่าไร (แสดงการคำนวณประกอบ) 136
3. นายสมหมายทำงานธนาคาร กรุงไทย จำกัด (มหาชน) ได้รับเงินเดือนๆ ละ 40,000 บาท และได้จ่ายเบี้ยประกันชีวิตให้กับบริษัท ไทยประกันชีวิต จำกัด อายุกรรม 12 ปี จ่ายเบี้ยประกัน ปีละ 20,000 บาท ให้แสดงวิธีคำนวณการหัก ภาษี ณ ที่จ่ายของนายสมหมาย
4. นายสมควรทำงานบริษัท แหลมทอง จำกัด ได้รับเงินเดือนๆ ละ 30,000 บาท ตั้งแต่ ม.ค.-พ.ค. และได้รับเงินเดือนเดือนละ 40,000 บาท ตั้งแต่ มิ.ย.-ธ.ค. นอกจากนั้นในเดือน ธ.ค. ยังได้รับโบนัสอีก 100,000 บาท (ให้แสดงวิธีคำนวณเพื่อหักภาษี ณ ที่จ่ายของนายสมควร)
5. น.ส. สาวิตรี รับราชการกรมบัญชีกลาง ได้รับเงินเดือนๆ ละ 45,000 บาท นอกจากนั้น น.ส. สาวิตรี ยังได้รับค่านายหน้าในการขายคอนโดมิเนียมจากบริษัท สุภาลัย จำกัด 200,000 บาท ในเดือน พ.ค. 56 และรับค่านายหน้าจากการขายคอนโดมิเนียมครั้งที่ 2 จาก บริษัท สุภาลัย จำกัด อีก 300,000 บาท ในเดือน ต.ค. 2556 (ให้แสดงการคำนวณการหักภาษี ณ ที่จ่าย จากเงินเดือนและค่านายหน้าที่จ่ายให้ น.ส. สาวิตรี)